Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 32 (114) | Vilnius 1939 m. kovo 16 d. (ketvirtadienis) | Antri metai

PERNAI HENLEINAS — ŠIEMET KARMAZINAS

Visi atsimename neramiuosius 1938 metus, ypač tų metų rudenį, kada čekų tauta, savo bičiulių apgauta, turėjo nusileisti Berlynui ir priimti padiktuotas sąlygas. O sąlygos buvo baisios ir čekų tautos garbę pažeidusios. Iš Čeko-Slovakijos vokiečiai atėmė didelius ir turtingus žemės plotus. Tada visa, dar galinti tauriai galvoti, žmonija buvo Čeko - Slovakijos pusėje, bet jos negalėjo užstoti. Daugelis manė, kad gerai susiorganizavę čekai gins savo tautos garbę ir neleis vokiečiams okupuoti Čeko-Slovaki jos žemių. Įvyko kitaip ir pasaulis nustebo. Čekų kapituliacija (pasidavimas) iki šiol lieka paslaptis, kurią kada nors vis dėlto sužinosime. Ir anksčiau ir dabar galime tik pasakyti, kad Miuncheno sutartis yra vienas didžiausių tarptautinio pobūdžio prasikaltimų, kuriam gali prilygti tik XVIII amžiaus pabaigoje Lietuvos-Lenkijos padalinimas.

Po Sudetų okupacijos buvo aišku, kad prasidėjo Čeko-Slovakijos nepriklausomybės pabaigos pradžia. Kitaip ir būti negali, nes tauta, kuri nesugeba, neturi drąsos ginti savo sukurtos valstybės neliečiamybės — tuo pačiu pasirašo sau, jei ne mirties, tai agonijos sprendimą. Griežtai čekams nepasipriešinus, visoje valstybėje pradėjo švaistytis svetimi agentai jausdamiesi, kaip namie. Gerai atsimename pagarsėjusio Sudetų vado Henleino toną, jo reikalavimus, kuriuos jis statė kitos valstybės vardu.

Ilgainiui Henleino vardas buvo po truputį pamirštas. Užtat kilusiųjų Čeko-Slovakijoje vokiečių vardu pradėjo kalbėti naujas jų vadas — Kuntas. Ir vėl pasaulis nustebo sužinojęs, kad Čeko-Slovakijos vokiečiai yra atleisti nuo kariuomenės tarnybos, kad jiems organizuoti iš Berlyno yra atsiųstas specialus agitatorius.

Tuo būdu Čeko-Slovakija pateko visiškon Berlyno įtakon ir kurį laiką negalėjo nė galvoti apie bet kokį pasipriešinimą. Tačiau ilgainiui čekai šiek tiek atsipeikėjo ir nutarė priešintis tolimesniam jų valstybės ardymui, kurį vokiečiai sumanė vykdyti ne tik su savo tautiečių, gyvenančių Čeko-Slovakijoje, bet ir su slovakų pagelba.

Čekai, susekę, kad autonominė Slovakijos vyriausybė su kun. Tiso priešakyje, vesdama konšachtus su Berlynu, per toli nuėjo—ėmėsi griežtų priemonių, pirmiausiai atstatydami Tiso nuo premjero pareigų. Ir kas pasirodė?

Kaip 1938 metais Henleinas, taip dabar Tiso, tuojau atsidūrė Berlyne ieškoti pagelbos ir užtarimo. Bet kadangi kun. Tiso yra slovakas, tai dėl visa ko jam palydovu buvo priskirtas Slovakijos vokiečių vadas Karmazinas. Vadinasi, pernai Sudetuose vado rolė buvo duota Henleinui, šiemet Slovakijoje panaši rolė atiteko Karmazinui. Berlynas, norėdamas savo griaunamąjį Čeko-Slovakijos darbą šiuo tuo pridengti, pateisinti — sugalvojo ir priežastis. Girdi, į naują Slovakijos vyriausybę turėjęs patekti Karmazinas, nes be to būtų labai nuskriausti Slovakijos vokiečiai. Kaip ir reikėjo laukti, dėl akių vokiečiai susirūpino ir slovakais, siūlydami jiems visišką ne priklausomybę ir kurstydami neprimti centro vyriausybės paskirtų ministrų, nors jie visi yra slovakai. Kitaip sakant, Berlynas pradeda diktuoti Prahai, ką ji turi skirti ministrais.

Iš visa to aišku, kad vokiečiai, tiesdami kelią savo ekspansijai, nesiskaito su jokiomis priemonėmis.

×

Viena iš tokių priemonių, kaip dabar paaiškėjo, buvo ne tik iš Čeko-Slovakijos atėmimas Sudetų krašto, bet ir likusios valstybės suskaldymas. Šio mėn. 14 diena Bratislavoje yra ne mažiau reikšminga Europos gyvenime, negu 1938 metų rugsėjo 30 diena Miunchene. Tiesa, esant normalioms sąlygoms, Slovakijos nepriklausomybės paskelbimas galima būtų tik pasveikinti, tokiu svarbiu įvykiu pasidžiaugti. Bet kai tą pačią dieną naujas Slovakijos premjeras kreipėsi į Berlyną, prašydamas ko greičiau suteikti naujai valstybei pagelbos, tai aišku, kaip diena, kad Slovakija savo nepriklausomybe bus panaši į Mandžiūriją. Ir todėl nieko nuostabaus, kad Slovakijos nepriklausomybės paskelbimas Europoje padarė tiesiog slėgiančio įspūdžio, nes visiems, bent kiek susivokiantiems politinio gyvenimo sūkuryje, yra aišku, kad Slovakijoje svaresnį balsą turės ne patys slovakai, bet tautinė vokiečių mažuma su Karmazinu priešakyje.

LIŪDNAS ČEKO-SLOVAKIJOS LIKIMAS

Tiso pas Hitlerį

Jau buvo rašyta apie naują politinį krizį Čeko-Slovakijoje. Šiuo žygiu visų akys nukreiptos į Slovakiją, kuri nuo pernai metų rudens turi savo autonominę vyriausybę ir atskirą seimą.

Iki šiol autonominės vyriausybės priešakyje stovėjo kun. Tiso, kurį neseniai centro vyriausybė atstatė, paskirdama jo vieton Sidorą. Iš karto neaišku buvo, ką reiškė ši atamaina. Bet kai buvęs Slovakijos premjeras kun. Tiso atsidūrė su vienu savo ministru Berlyne, kur buvo priimtas Vokietijos užsienių reikalų ministro Ribentropo ir kanclerio Hitlerio, padėtis pasidarė daug aiškesnė. Jau tą pačią dieną (III. 13 d.) užsienio spaudoje pasklido gandų, kad Slovakija būsianti paskelbta visiškai nepriklausoma valstybe, kuri, nėra dviejų nuomonių, pateksianti visiškon vokiečių įtakon.

Vokiečių spauda pradėjo puolimą

Pirmomis Čeko-Slovakijos politinio krizio dienomis hitlerininkų spauda laikėsi nešališkai. Bet kai kun. Tiso atvyko į Berlyną, staiga visi Berlyno dienraščiai pradėjo plūsti Čeko-Slovakijos centro vyriausybę. Tuo pačiu metu kai kuriose Čeko-Slovakijos vietose ėmė triukšmauti vokiečiai, keldami neramumus. Policijai įvedant tvarką įvyko susirėmimų, kurių metu kentėjo ir tai davė pagrindo hitlerininkų spaudai dar smarkiau pulti Prahą. Ji kaltinama ne tik už slovakų, bet ir už vokiečių „persekiojimus".

Pagaliau hitlerininkų spauda kaltina Čeko-Slovakijos centro vyriausybę dar už tai, kad ji, skirdama autonominę Slovakijos vyriausybę, nepaskyrė jai Slovakijos vokiečių „fiurerio" Karmazino.

Geringas nutraukė atostogas

Šio mėn. pradžioje maršalas Geringas, kuris yra artimas Hitlerio bendradarbis, buvo išvykęs į Italiją atostogų. Spaudos žiniomis, Geringas Italijoje turėjo išbūti iki šio mėn. 23 dienos.

Bet paaštrėjus Čeko-Slovakijos politiniam kriziui ir įsikišus į jį Vokietijai, maršalas Geringas staiga nutraukė savo atostogas ir skubiai iš Italijos išvyko į Berlyną.

Slovakijos nepriklausomybės paskelbimas

Sugrįžus iš Berlyno min. Tiso, šio mėn. 14 dieną buvo sušauktas Slovakijos seimas. Posėdžio metu Slovakija buvo paskelbta nepriklausoma valstybe. Tą pačią dieną atsistatydino Sidoro vyriausbė ir min. Tiso vėl sudarė vyriausybę. Kaipo naujos vyriausybės premjeras, min. Tiso pranešė Hitleriui apie Slovakijos nepriklausomybės paskelbimą ir prašė suteikti slovakams pagelbą.

Čekų kariuomenė dalijama

Kaip žinia, Praėjusią savaitę atstačius min. Tiso vyriausybę, į Slovakiją buvo atsiųsta daug čekų kariuomenės, kuri buvo užėmusi svarbesnias viešąsias įstaigas. Dabar, paskelbus Slovakijos nepriklausomybę, čekų kariuomenė iš Slovakijos bus atitraukta. Be to, slovakai, tarnavę kariuomenėje, bus išskirti ir iš jų bus formuojama nauja Slovakijos kariuomenė.

Visi keliai veda į Berlyną

Paskelbus Slovakijos nepriklausomybę, Čeko-Slovakijos prezidentas Haka ir užsienių reikalų ministras Chvalkovskis specialiu trauki nid išvažiavo į Berlyną, kur atvyko tą pačią dieną 23 val. Atvykęs į Berlyną Chvalkovskis tuojau atsilankė pas užsienių reikalų ministrą Ribentropą, kuris jį tuojau revizitavo „Adlono" viešbutyje.

Po to, 1 valandą naktį prezidentas Haka kartu su ministru Chvalkovskiu nuvyko pas Hitlerį, su kuriuo ilgai konferavo. Konferencijoje be Hitlerio dalyvavo užsienių reikalų ministras Ribentropas ir tik ką sugrįžęs iš Italijos maršalas Geringas.

Vengrijos ultimatumas

Tą pačią dieną Vengrijos vyriausybė įteikė Čeko - Slovakijos pasiuntiniui Budapešte ultimatumą, kuriuo pareikalavo, kad per 24 valandas čekų kariuomenė pasitrauktų iš Karpatų Ukrainos. Kartu Vengrijos vyriausybė pareikalavo atsakymo per 12 valandų. Kadangi Čeko - Slovakijos atsakymas nepatenkino Vengrijos vyriausybės, tai vengrų kariuomenė perėjo Vengrijos-Karpatų Ukrainos sieną, prie kurios keliose vietose įvyko susišaudymų su čekų kariuomenės daliniais.

Oficialiai pranešama, kad tą dieną vengrų kariuomenė nužygiavo nuo sienos į Karpatų Ukrainos gilumą per 16 kilometrų.

Paskutinėmis žiniomis iš Budapešto, čekų kariuomenė iš Karpatų Ukrainos jau pradėjo trauktis.

Lenkija sustiprino sieną

Oficiali Lenkijos telegramų agentūra „Pat" praneša, kad ryšium su paskutinių dienų įvykiais Čeko-Slovakijoje, yra duotas įsakymas sustiprinti sieną tarp Lenkijos ir Karpatų Rusinijos.

Vakar dokumentas — šiandien popiergalis

Paskutinių dienų įvykiai aiškiai rodo, kad šiuo metu vokiečiai nesilaiko nei Miuncheno sutarties (Sudetų atėmimas), nei Vienos arbitražo (Vengrijai Čeko-Slovakijos dalies pripažinimas). Telegramų pranešimu, Berlyno politiniai sluoksniai aiškiai pasisako, kad Miuncheno sutartis nustojusi savo galios, nes Čeko-Slovakija galutinai subyrėjo.

(Pabaiga 6 puslapyje).

PIJUS XII PRIĖMĖ MINISTRĄ URBŠĮ

Kaip žinia, Lietuvos užsienių reikalų ministras J. Urbšys buvo nuvykęs į Vatikaną dalyvauti Popiežiaus Pijaus XII vainikavimo iškilmėse.

Diena prieš tai Popiežius priimdinėjo svetimų valstybių misijas. Jas priėmė tokia tvarka: Lietuvos, Belgijos, Airijos, Lenkijos, Rumunijos, Brazilijos, Vengrijos, Čili ir San Marino.

Apie Lietuvos misijos priėmimą „Lietuvos Aidas" praneša:

„Jo Šventenybė Pijus XII šeštadienį, kovo 11 dieną, 11 valandą, privatinėje audiencijoje priėmė Lietuvos užsienių reikalų ministrą Urbšį, ponią Urbšienę ir Lietuvos charge d'affaires prie Šv. Sosto Dr. Graužinį.

Šv. Tėvas, dėkodamas už pasveikinimus, perdavė gerovės linkėjimus Lietuvos Respublikos Prezidentui, Lietuvos vyriausybei, visai lietuvių tautai, suteikdamas visiems palaiminimus".

Uždarytos 172 ukrainiškos organizacijos

Oficiali lenkų telegramų agentūra „Pat" įdėjo spaudoje pranešimą, kad „Ryšium su visa eile teroro įvykių ir mėginimų įvesti viešajame gyvenime netvarką, kas buvo susekta Bžezanų apskrity, saugumo valdžia ėmėsi energingos akcijos tikslu sulikviduoti neleistina veikimą ir grąžinti apskrityje normalias gyvenimo sąlygas."

Toliau pranešime yra suminėta, kiek kurių ukrainų organizacijų toje apskrityje buvo uždaryta. Iš viso Bžezanų apskrityje uždaryta 172 ukrainiškos organizacijos.

Klaipėdos Krašto Lietuvių Vienybė

Jau keleri metai, kai Klaipėdos krašte veikia Lietuviškųjų Organizacijų Komitetas, kurį sudaro visų lietuviškųjų organizacijų vadovai. Tas Komitetas derina visų lietuviškųjų organizacijų veikimą ir žiūri, kad tas veikimas būtų kaip galima naudingesnis bendram lietuvybės reikalui.

Dabar, Klaipėdos krašte labiau įsigalėjus vokiškoms organizacijoms, lietuviškųjų organizacijų vadovai nusprendė sudaryti visiems vieningą lietuviškąjį frontą, kuriant iš visų Klaipėdos krašto lietuvių organizaciją vieną bendrą organizaciją.

Bendrosios organizacijos įstatai jau paruošti. Beliko tik plačiau aptarti ir priimti. Naujoji bendroji organizacija vadinsis *Klaipėdos Krašto Lietuvių Vienybė*. Jos svarbiausias šūkis — visus Klaipėdos krašto lietuvius jungti tautine ir valstybine idėja. Visi kiti reikalai gali būti tik antraeiliai.

Šioje bendroje organizacijoje susijungusios paskiros organizacijos galės ir toliau veikti atskirai, kai turės darbo savo specialėse srityse, pavyzdžiui, ūkininkų, darbininkų, dainininkų ir kt.

Bendros lietuviškos organizacijos steigimą Klaipėdos krašto lietuviai supranta kaip neatidėtiną būtiną reikalą. Klaipėdos krašto lietuvių veikėjas Dr. Trukanas yra pareiškęs:

„Jei dar galime Klaipėdos krašte veikti, tai galime tik susijungę, nepaisant luomų, religijų ir įsitikinimų skirtumų".

Lietuviškųjų Organizacijų Komiteto pirmininkas Kybrancas tą patį reikalą šitaip apibūdina:

„Lietuviai ir lietuviškumas šiuo metu Klaipėdos krašte pergyvena sunkaus bandymo laikus. Dėlto turime turėti vieną organizaciją, kuri turės taip sujungti draugėn šio krašto lietuvius, kad jie būtų vieningi tikra šio žodžio prasme".

Ligi šiol Klaipėdos krašte veikia apie 20 atskirų lietuviškų organizacijų. Dabar šios organizacijos ir toliau veiks atskirai, bet turės bendrą centrą ir bendrą vadovybę.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Antano Smetonos Lituanistikos Institutas

Kiekvienai sąmoningai tautai rūpi savo kalba, praeitis ir dabartis. Bendra kalba ir praeitis bei vienodi gyvenimo tikslai buria tos pačios tautos žmones vienon šeimynon, kuriai reikia visa, kas sava, ne tik išsaugoti, bet ir tinkamai pagerbti.

Ilgus amžius neturėję tinkamų sąlygų gyventi kultūringų tautų gyvenimu, lietuviai, nepriklausomybę atgavę, šoko tobulintis ir lavintis. Įsikūrę daugybę liaudies ir vidurinių mokyklų, įsitaisę savo universitetą ir visą eilę specialinių mokyklų, ėmė savo kaimynus vytis. Žodžiu, panoro būti patys kultūros ir mokslo žmonėmis. Bet visur pirmieji žingsniai buvo sunkūs, vargingi. Stigo lėšų ir darbo žinovų. Nors ir buvo sukurtas ne priklausomas gyvenimas, tačiau daug dar reikėjo laiko ir triūso, kad visur galėtume pasirodyti savarankūs. Mūsų istoriją rašė kiti. Berašydami daug ką nuslėpė, savaip išsiaiškino, ne kartą mus pažemino, norėdami save išsiaukštinti. Iš įvairių istorijos šaltinių kiekvienas išsirankiojo tai, kas jam buvo patogiau. O mes patys, ilgai svetimą priespaudą kentę, vėliau kitais darbais užsiėmę, neturėjome nė laiko pasirūpinti mokslo dalykais ir tarti savo žodžio apie savo praeitį.

Daug metų praėjo nuo to laiko, kada lietuvių vardas pirmą kartą pasirodė raštuose. Mūsų tauta gyvuoja ištisus amžius. Ji paliko daug gražių paminklų, kurių pilnas visas lietuvių gyvenamasis plotas. Tų paminklų yra visokių, dvasinių ir materialinių. Dalis jų amžių būvyje aptrunijo ir net išnyko, kita dalis išliko ir liudyja mus šio krašto senuosius gyventojus esant. Tad pravartu tokiais išlikusiais paminklais susirūpinti, juos ištirti, surašyti ir surinkti...

Bene nuostabiausias ir įdomiausias mūsų tautos praeities paminklas ir dabarties džiaugsmas — tai mūsų kasdieninė gyvoji kalba. Ji mūsų tautinės gyvybės saugotoja, privalo savo mokslininkų ir mėgėjų, kurie mokėtų savajai tautai parodyti jos gerąsias ypatybes ir padėtų tinkamai ja naudotis.

Daugelis dvasinio tautos lobio yra mūsų liaudyje tautosakos pavidalu, įvairiose pasakose, padavimuose, trumpai sakant — tautosakoje. Ko nekalba apie mūsų praeitį raštai, svetimųjų rašyti, tai dažnai pasako mūsų pačių šaltinis – liaudis. *Visame krašte yra kiek nori piliakalnių, padavimų, pasakų, kurie nemaža moksliam žmogui pasako ar duoda suprasti.* Reikia tik paieškoti, kad surastum mūsų liaudyje amžiais sukrauto lobio savo praeičiai pažinti ir dabarčiai sustiprinti.

Galingieji kala ginklus kitiems pulti, silpnieji stiprina gretas sau apsiginti. Bet tiek dideliems, tiek mažiems labai svarbus veiksnys – kultūra, pridėkime dar *tautinė kultūra*. O šią kaip tik ir sudaro tautos kalba, praeitis, dabartis ir visa kita, kas su tais dalykais susiję. Tad nenuostabu, kad Lietuvos valstybės mokslo vyrai seniai jau svajojo įkurti tokią įstaigą, kuri rūpintųsi suburti visas mokslo jėgas tautinei lietuvių kultūrai puoselėti ir tos kultūros dirvoje mokslo darbui dirbti. Kitos tautos seniai jau turi savo mokslo įstaigas, kurios rūpinasi tautos dvasiniais turtais. Mums tokios įstaigos ligi šiol stigo. Šiandie nebestinga, tai ir džiaugiamės, juo labiau, kad tas mūsų Institutas turi atlikti tautos saugomąjį bei ugdomąjį darbą.

Šių metų kovo 6 dieną Kaune Valstybės Tarybos salėje buvo iškilmingai atidarytas Antano Smetonos Lituanistikos institutas. Atidaryme dalyvavo visa eilė savo ir užsienio didžiųjų svečių, kurie sveikino naująją lietuvių mokslo įstaigą, linkėdami jai daug nuveikti. Kalbėjo švietimo ministras prof J. Tonkūnas, ministras pirmininkas Vladas Mironas, Vytauto Didžiojo Universiteto vardu sveikino rektorius prof. Roemeris, kuris pareiškė, kad universitetas džiaugiasi šios naujos mokslo įstaigos įkūrimu ir sveikina savo jauną bendradarbį Lietuvos mokslo tarnyboje. Latvijos Istorijos Instituto vardu lietuviškai sveikino to instituto generalinis sekretorius daktaras Stepermanis. Vytauto Didžiojo Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto vardu linkėjimus pareiškė šio fakulteto dekanas profesorius Mykolas Biržiška. Naujai įkurtosios Vilniaus Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijos ir Vilniaus krašto lietuvių visuomenės linkėjimus perdavė atvykęs iš Vilniaus p. K. Stašys. Toliau kalbėjo dar Antano Smetonos Lituanistikos Instituto direktorius švietimo viceministras K. Masiliūnas ir buvo perskaityta eilė atsiųstų sveikinimų raštu.

Iškilmės buvo baigtos lietuvių tautosakos demonstravimu plokštelėmis. Demonstruojant plokštelių turinį aiškino įsteigtojo instituto tautosakos skyriaus vedėjas dr. J. Balys.

Čia atpasakosime kai kurias švietimo ministro Tonkūno ir Lituanistikos Instituto direktoriaus Masiliūno, švietimo viceministro, pasakytųjų kalbų ištraukas, iš kurių bus aišku, kas rūpi naujajai mokslo įstaigai.

Švietimo ministras pareiškė:

Niekas, tur būt, neginčys, kad vienos pačių svarbiųjų priemonių mūsų tautinei kultūrai stiprinti ir ugdyti glūdi tose srityse, kurias apimame lituanistikos sąvoka, būtent, lietuvių kalboje, Lietuvos istorijoje ir lietuvių tautosakoje. *Juk tautai jos kalba—didžiausia brangenybė. Mums ji ne tik brangenybė, bet ir pagrįstas pasididžiavimas*, nes lietuvių kalbai priklauso svarbi ir garbinga vieta kitų kalbų tarpe. Mūsų švenčiausia pareiga—ne tik ją išsaugoti, bet visapusiškai ištirti ir apsaugoti nuo gresiančių ją sužaloti veiksnių. Augant tautos kultūrai, su ja turi augti ir kalba. Todėl nuolat reikia budėti, kad, net svetimų vėjų nuolat veikiama ji augtų ne kreivu, bet tiesiai iš savo šaknų ir savo kelmo kylančiu kamienu.

Tautai ir valstybei savoji istorija yra lyg šaknys. Juo jos ilgesnės ir tvirtesnės, juo saugiau ir tvirčiau pačiam kamienui. Iš jų eina svarbus savigarbos jausmas ir pasitikėjimas savimi. Mums be galo svarbu surankioti svetur esamą medžiagą ir ją ištirti, kad patys pagrįstai galėtume pasisakyti apie įvairius praeities faktus, kuriuos svetimieji kartais nutyli arba tendencingai, su skriauda lietuvių tautai nušviečia.

Lietuvių tautosakoje amžiais krovėsi lietuvio sielos ir išminties atspindžiai Ji yra lobynas, kuriame gausu medžiagos savai tautai pažinti ir savosios kūrybos tautiniam charakteriui sustiprinti. Bet tas brangus lobynas dar ne visas surinktas ir sutvarkytas, iš dalies tebetirpsta, žengiant į kapus senesniajai kartai.

Antano Smetonos Lituanistikos Institutui pavedama iškasti žymia dalimi paslėptas brangus tautos lobis ir jis taip tautai pateikti, kad jis jai būtų ne tik puošmena bei pasididžiavimas, bet ir lengvai prieinamas, ją pačią ir jos kūrybą gaivinantis šaltinis, svarbus jos priaugančiai kartai auklėjamasis veiksnys".

Švietimo viceministras K. Masiliūnas, Lituanistikos Instituto direktorius, pareiškė:

„Lituanistikos Institutas tebėra besiorganizuojanti įstaiga, bet įstatyme nužymėtas jo tyrinėjimo objektas — lietuvių kalba, Lietuvos istorija ir lietuvių kalbos žodinė kūryba, yra toki pat seni, kaip ir pati tauta.

Bene pirmas platesnio masto susidomėjimas lituanistika pasireiškė XIX amžiaus pradžioje Vilniaus universitete. Kiek buvo tada rimtos pastangos ir kaip smarkiai buvo dirbama, rodo šiandie tai, jog mūsų kultūros istorijos tyrinėtojai tą laikotarpį dažnai vadina stačiai lituanistinio sąjūdžio laikotarpiu.

Kai pradėjo reikštis lietuvių tautinis atgimimas, tuojau buvo susivokta aiškinti ir tirti lietuvių kilmė, kalba, praeitis, piliakalniai ir kt.

Visi mūsų pirmieji laikraščiai, atstovaudami besireiškiančiam tautiniam sąjūdžiui, paskelbė nemaža straipsnių iš tautotyros ir iš kalbos istorijos srities. Sąmoningesni lietuviai inteligentai stengėsi geriau pažinti lietuvių kalbą ir savo tautos praeitį ir rimtai ėmė ieškoti atsakymų į kylančius klausimus. Tas domėjimasis, tautai bręstant, dar labiau augo ir kai prieš 30 metų rusų valdžia ėmė projektuoti Lietuvai ir gudams universitetą, susidedantį iš fizikos, matematikos, gamtos ir žemės ūkio, medicinos ir teisių fakultetų, tai lietuvių spauda protestavo reikalaudama pirmiausia Lietuvai istorijos filosofijos fakulteto, tvirtindama, jog tas fakultetas turėsiąs paruošti žmonių, kurie tirtų lietuvių kalbą ir „sūnaus akimis pažiūrėtų Lietuvos praeitin".

Šie pavyzdžiai aiškiai rodo, kad *lietuvių šviesuomenė visada labai vertino lituanistikos studijų mintį.*

Dar anksčiau negu patys lietuviai susidomėjo litunanistika užsienio mokslininkai. Kai XIX amžiaus pradžioje gimė lyginamasis kalbų mokslas, lietuvių kalba iš karto pasidarė svarbi priemonė daugeliui kalbos mokslo paslapčių išaiškinti. Per visą laiką apie lietuvių kalbą yra parašyta daugybė didesnių ir mažesnių mokslo veikalų, o prie Europos ir ne Europos universitetų yra Baltistikos institutai, kur yra lyginamosios kalbotyros katedros.

Joks rimtas Europos istorijos tyrinėtojas negali taip pat aplenkti Lietuvos istorijos, kai jis nagrinėja Vidurinių amžių Europos politinių jėgų santykius. Taip pat joks rimtas tautotyrininkas negali nesidomėti turtinga lietuvių tautosaka. Užsienio mokslininkai šitų dviejų sričių niekada ir nelenkė, o mūsų istoriją ligi pat paskutinių laikų, galima sakyti, tik vieni svetimtaučiai ir tyrinėjo.

Pagal sričių tyrinėjimą Lituanistikos Institutas paskirstytas į tris skyrius: Lietuvių kalbos, Lietuvos istorijos ir lietuvių tautosakos. Kiekvienas skyrius turi savo darbo plotą ir uždavinius.

Lietuvių kalbos skyriuje bene svarbiausias šiuo metu būtų tarmių tyrimas, nes jos dėl įvairių įvairiausių priežasčių paskutiniu metu gana žymiai nyksta. Tyrinėtojui mokslininkui labai svarbi yra nesužalota, mokamai surašyta lietuvių kalbos tarmių medžiaga.

Antra sritis, turinti daug bendro su tarmių tyrinėjimu, yra žodžių geografijos ir vardyno sudarymas. Šis darbas jau pradėtas, bet toli jam dar iki pabaigos. Ir čia reikės nemaža gerai paruoštų bendradarbių."

Tokie yra, pačių Instituto steigėjų žodžiais atpasakoti, Instituto tikslai. Ši naujoji mokslo įstaiga, kaip matome, turi suvaidinti lietuvių gyvenime svarbų vaidmenį.

Visoje lietuvių tautoje Lituanistikos Institutui medžiagos yra labai daug, tik ji reikės rinkti. Vadinasi, reikės nemažo skaičiaus rinkėjų, kurie galėtų patarnauti savo tautos kultūrai. Čia yra didelė ir dėkinga darbo dirva kunigui, mokytojui, studentui, mokiniui ir kiekvienam inteligentui, kuris šiaip ar taip susiduria su kaimu, mūsų tautinės kultūros šaltiniu. Reikia tikėtis, kad savosios kultūros lobyno ieškotojų atsiras kiekviename Lietuvos kampelyje. Mokslo žmonės laukia ir lauks, kad tų ieškotojų niekuomet ir netrūktų.

VISI GALI GRAŽIAI KALBĖTI

Susirinkimuose ir kitomis įvairiomis progomis tenka mums patiems skaityti paskaitas, referatus, daryti įvairius pranešimus, dalyvauti ginčuose. Čia svarbu ne tik tai, kas pasakoma, bet ir kaip pasakoma. Tie patys žodžiai, ta pati mintis, jei ji yra gražiai pasakoma, daug giliau įsminga į klausytojų protus ir širdis. Tad verta rūpintis išmokti ne tik turiningai, bet ir gražiai kalbėti. Visi lengvai galėjome pastebėti, kad susirinkime kam nors gražiai ir įdomiai kalbant, kiti susirinkimo dalyviai atsidėję klauso, su kalbėtoju gyvena lyg viena mintimi, vienu jausmu. O, žiūrėk, pradėjus kitam kalbėti, susirinkimo dalyviai pradeda tarpusavyje kalbėtis, juokauti, o kiti net snausti ir žiovauti. Tai labai aiškiai parodo, kad svarbu ne tik tai kas kalbama, bet ir kaip kalbama. Nevykusiai pasakyti gražiausi žodžiai ir protingiausios mintys nepadarys tokio įspūdžio, nesužavės klausytojų ir jų nepatrauks, kai tuo tarpu gražiai, įtikinančiai pasakyti paprasti žodžiai ir nebenaujos mintys klausytojus gali patraukti, įtikinti ir sužavėti.

Sena lotynų patarlė sako, kad poetai gimsta, o kalbėtojai, vadinami oratoriai, patys pasidaro. Žinoma, savaime, be darbo ir pastangų, ir kalbėtoju nepasidarysi, bet dirbant ir lavinantis kiekvienas gali pasidaryti kalbėtoju, išmokti gražiai kalbėti.

Kalbėtojui labai daug reiškia balsas, kuris turi būti švarus, aiškus, gerai girdimas, gyvas. Kalbėtojas turi gerai išmokti balsą valdyti ir taikyti jį prie vietos, laiko ir kitų aplinkybių. Jei kalbama mažoje patalpoje ir mažam klausytojų skaičiui, negalima garsiai rėkti. Jei kalbama didelėje salėje ar atvirame ore, reikia garsiau kalbėti. Pradėti kalbą visada patariama ramiu, lėtu balsu ir paskui galima pamažu kelti, bet visada reikia neužmiršti taupyti balsą, kad kalbos gale visai jo nepritrūktume, balsas neužkimtų ar pasidarytų girgždąs.

Antra kiekvienos geros kalbos būtinybė yra aiškumas. Norint, kad balsas darytų įtakos, jis turi būti aiškus, ryškus, pagrįstas ir skambus. Aiški kalba yra paprasčiausia kalba, joje nėra mažai suprantamų svetimų žodžių, kuriuos kalbėtojai mėgsta vartoti, net patys gerai jų reikšmės nesuprasdami. Juo paprasčiau išreikšta mintis, juo artimesnis jai kelias į klausytojų širdis ir protus. Kalba turi būti pagrįsta nuosekliu išmintingu minties išdėstymu, gerais klausytojams žinomais atsitikimais ir autoritetų nuomonėmis. Labai naudinga kalbėtojui savo kalbą paįvairinti priežodžiais, patarlėmis, nes kartais viena trumpa, ryški, sąmoninga patarlė ar priežodis daugiau padaro, negu ištisa valanda kalbėjimo. Ypatingai jos tinka kalbant kaimo žmonėms, kurie patys jas moka ir vartoja savo gyvenime.

Pats kalbėjimo būdas turi būti įtakingas. Reikia pasirinkti neskubų, tvirtą, galingą, bet neišdidų kalbos būdą. Kalbėtojo tvirtas įsitikinimas užkrečia ir klausytojus. Be įsitikinimo, didelę reikšmę turi ir nuoširdumas. Apsimesti nuoširdžiu nedaug kas gali, nes paprastai klausytojai greit pastebi apsimetimą, o tada jau dingęs kalbos pasisekimas. Taigi, reikia būti nuoširdžiam, bet be tikros priežasties nesijaudinti, nesibaisėti be tikrai baisių dalykų, neverkti jei širdis nesusigraudino, nejuokinti, jei paties juokas neima.

Kalbant nereikia skubėti, nes per skubotumą net stiprų balsą sunku nugirsti, klausytojams skubi kalba nemaloni. Reikia stengtis neskubėti, bet be reikalo ir netęsti kalbos.

Skardų, tvirtą, lankstų balsą galima įgyti ne tik iš prigimties, bet ir besipratinant. Didžiausias senovės kalbėtojas Demostenas iš prigimties buvo liguistas, turėjo tylų, silpną balsą, kurį pertraukdavo dusulys. Be to, jo kalba buvo neaiški, nelygi, mikčiojanti. Pirmoji jo vieša kalba susilaukė pajuokos ir švilpukų, kurie privertė jį nutilti. Tačiau Demostenas nenusiminė, pradėjo mokytis. Antrą kartą nepasisekė. Vėl mokėsi ir lavinosi. Pamažu darė pažangą ir ilgainiui pasidarė pasauliniu iškalbos pavyzdžiu. Jei mokymosi dėka galima tapti Demostenu, tai mums juo labiau galima būti kukliais kalbėtojais, kurie reikalui esant mokėtų gražiai ir įtikinamai pareikšti mintis. Mokantis gražiai kalbėti, reikia neužmiršti kartu lavintis taisyklingai galvoti, taisyklinga kalba reikšti savo mintis ir iš viso šviestis ir lavintis.

„J. K."

Paleidžiamas Vytauto Didžiojo Komitetas

1930 metais buvo įsteigtas Vytauto Didžiojo Komitetas, kuris turėjo vadovauti ir organizuoti senosios didžiosios Lietuvos valstybės garbingojo ir galingojo valdovo, Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukakties minėjimą. Komitetas, sutelkęs įvairias organizacijas bei įstaigas, suruošė eilę iškilmių, išleido knygų ir kitais būdais atžymėjo didžiojo Lietuvos valdovo atminimą. Didžiausias komiteto darbas buvo - Vytauto Didžiojo Muziejaus Kaune pastatymas, tikras Vytauto Didžiojo vardo ir garbės įamžinimas. Buvo užsimota pastatyti didingą ir brangų pastatą. Statyba gana ilgai užtruko, paskui buvo organizuojamas ir tvarkomas pats muziejus. Iš tikrųjų tai yra muziejų muziejus, nes Vytauto Didžiojo dideliuose rūmuose dabar jau yra keli muziejai. Kol nebuvo galutinai baigtas šis didysis darbas, negalėjo būti paleistas ir pats komitetas, kurį sudarė įvairių įstaigų ir organizacijų atstovai. Muziejaus statybą rėmė vyriausybė ir visuomenė.

Dabar visi užsibrėžtieji Vytauto Didžiojo Komiteto sumanymai ir darbai jau yra įgyvendinti; komitetas garbingai atliko savo uždavinį ir tikrai daug nuveikė. Nutarus komitetą paleisti, vyriausybė nustatė, kam perduodamas turtas, kurį iki šiol valdė komitetas.

Vytauto Didžiojo Muziejaus rūmai pavedami valdyti Krašto Apsaugos ir Švietimo Ministerijoms, to Muziejaus įstatymo 17 straipsniu numatyta tvarka.

Parodos aikštėje Vytauto Didžiojo paviljonas atiduodamas Krašto Apsaugos Ministerijai. Komiteto inventorius, leidiniai ir archyvas perduodamas valstybinėms švietimo ir kultūros įstaigoms arba privatinėms organizacijoms, švietimo ministro parinkimu ir jo nustatytomis sąlygomis.

Gilios senovės kapinynas Veršvuose, ties Kaunu

Pernai Veršvuose, beimant graužą Kauno statybai, rastas didelis priešistorinis kapinynas. Jame buvo ištirti III-IV amžiaus 86 kapai, 13 arklių kapų ir 16 degintinių žmonių kapų.

Dabar vėl pradėjus imti graužą maždaug už 400 metrų nuo pernai tyrinėto kapinyno, vėl aptiktas kitas V amžiaus kapinynas. Kadangi graužo vežimo darbų neįmanoma sustabdyti, tai ir žiemos metu teko gelbėti kapinyną ir vykdyti kasinėjimus. Ligi šiol jau ištirti keli V amžiaus kapai. Juose aptikta įdomių radinių: žalvarinių juostinių apirankių, ornamentuotų skersiniais brūkšneliais ir rombais, gintarinių karolių, grandinėlių, įmovinių kirvių, ietigalių, peilių ir kita.

Graužo kasėjai darbininkai parodė daug sąmoningumo; aptikę kapus, jie tuojau pranešė Kultūros Muziejaus priešistoriniam skyriui, kuris dabar toje vietoje ir vykdo kasinėjimus.

1) Visuotinis Lietuvių Tautininkų Sąjungos Kauno apylinkių pirmininkų ir atstovų susirinkimas. Kalba šios Sąjungos pirmininkas Vladas Mironas. Salėje susirinkimo dalyviai.

2) Naujai išrinktas Popiežius Pijus XII, kardinolų lydimas, pirmą kartą eina pasirodyti žmonių minioms.

3) Tiltas, kuris yra ant Nemuno prie pat Tilžės miesto.

4) Italijos karalius ir Abisinijos imperatorius Emanuelis II.

5) Iškilmingas Antano Smetonos Lituanistikos Instituto atidarymas. Garbės prezidiume kalba švietimo ministras prof. J. Tonkūnas, (dešinėje) ministras pirmininkas Vl. Mironas, Seimo pirm. inž. K. Šakenis, Latvijos pasiuntinys L. Seja, V. D. Universiteto rektorius prof. M. Roemeris, prelatas K. Šaulys, vilnietis K. Stašys; (kairėje) Lituanistikos Instituto direktorius švietimo viceministras K. Masiliūnas, Latvijos istorijos instituto atstovas dr. Stepermanis, krašto apsaugos ministras gen. K. Musteikis ir Valstybės Tarybos pirm. B. Masiulis.

6) Ispanijos vyriausybininkų kareiviai Madrido miesto gatvėje valgo pietus.

ĮDOMŪS PASAULIO ĮVAIRUMAI

GARSUSIS QUAI D'ORSAY

Skaitydami apie tarptautinės politikos įvykius nuolat randame pavadinimus: Quai d'Orsay, Wilhelmstrasse ir kt. Tai užsienių ministerijos, vadinamos vardu tų gatvių, kuriose jos yra. Quai d'Orsay, apie kurį norima čia plačiau papasakoti, ne kas kita, kaip namas N 37 Paryžiuje ant Senos upės kranto, vadinamo Quai d'Orsay. Tame name yra didžiulė ir sudėtinga prancūzų užsienių politikos „virtuvė",

į tą namą sueina gijos iš visų Prancūzijos valdomų kolonijų, iš visų pasaulio valstybių sostinių.

Ten daroma politinės padangės giedra ar keliamos audros. Kai vienu ar kitu atveju sakoma: „ką prancūzai pasakys ar padarys", — turima galvoje namas N 37 Quai d'Orsay, iš kurio išeis kuris nors veiksmas, kuris nors žodis.

Dėl to ir įdomu susipažinti su to pasauliniai garsaus namo istorija, su jame įsikūrusios įstaigos veikla, darbo sąlygomis ir kt.

Namas N 37 Quai d'Orsay, kuriame įsikūrusi prancūzų užsienių reikalų ministerija, pradėtas statyti karaliaus Louis Philipo laikais, 1845 m. lapkričio 29 d. Bet Louis Philipas nesulaukė tą namą baigiant: 1848 m. vasario mėnesio kovose, Louis Philipą nuvertusiose nuo sosto, nebaigtas statyti namas gerokai apgriautas. Paskui namą šiek tiek aptvarkė ir pavertė kareivinėmis. Tik 1852 m., Napoleonui III karaliaujant, namo statybos darbai vėl buvo tęsiami. Napoleonas III buvo liepęs skubėti, bet

tik 1855 m., po dešimties metų nuo statybos pradžios, namas buvo baigtas statyti ir įrengtas.

Jo statyba ir įrengimas kaštavo 5.970.579 frankai. 1856 m. vasario 25 d. blizgančioje naujais paauksinimais, „ambasadorių salėje" susirinko didžiųjų valstybių atstovai. Prasidėjo

pirmoji iš daugelio tarptautinių konferencijų, kurias iki šiol teko matyti. Quai d'Orsay, — Paryžiaus kongresas, pabaigti Rusijai nepavykusio Krimo karo.

Nuo Napoleono III laikų Quai d'Orsay atsirado daug naujų pastatų, bet prancūzų užsienių reikalų ministerijoje dar iki šiol tebėra baisiai ankšta. Prieš keletą metų vienas parlamento atstovas paklausė užsienių reikalų ministrą: „Ar tamsta apžiūrėjai minsteriją? Labai siūlau padaryti tą nedidelę kelionę. Patalpose nėra kur pasisukti. Arklidėse, sandėliuose, koridoriuose paradiniuose salonuose, — visur įsikūrusios raštinės. Ir aukšti užsienio svečiai dažnai laukia koridoriuose priėmimo eilės, o priimamas jis dažnai menkai apšviestame kambaryje po pat stogu".

Paryžiaus laikraščiai, atpasakodami Paul Allard knygos **„Le Quai d'Orsay. Son. personnel. Ses rouages. Ses dessous"** turinį be ko kito pažymi, kad tose aukštose, žmonių pilnose patalpose galima esą sutikti keistų figūrų. Štai

„ponas vyriausias alebardininkas",

— ministerijos patarnautojų ir pasiuntinių viršininkas. Jis dėvi mėlyną fraką, trumpas raudonas kelnes, juodą trikampę skrybėlę su trispalve kokarda, apsiginklavęs špaga ir alebarda. Visa jo krūtinė nukabinėta užsienių ordinais ir medaliais. Netaip prašmatniai parėdytas

„vyriausias iždininkas",

kurio žinioje ne kokios nors lėšos, o indai iškilmingiems priėmimams. Kitų valdininkų su garsiais ir seno-viškais pavadinimais tarpe yra ir

„ponas oficialus kaligrafas",

apie kurį vienas parlamento atstovas, diskutuojant užsienių reikalų ministerijos sąmatą, pasakė: „ponas oficialusis kaligrafas, kuriam nieko blogo nenorime, nes siūlome jam algą pakelti nuo 6000 iki 8500 frankų metams, parodo, kad Quai d'Orsay tebėra dar skeveldros seniai praėjusių laikų. Mūsų laikais visokie pranešimai eina, mums rodosi, ne rūpestingai ir kaligrafiškai perrašytų raportų pavidale".

Labai populiari Quai d'Orsay asmenybė —

„protokolo direktorius",

kuris respublikos laikais pakeitė karaliaus rūmų ceremonijų meisterį. Jis atlieka savo pareigas ne tik užsienių reikalų ministerijoje, bet ir prie respublikos prezidento, — jis lydi užsienių valstybių atstovus, kai šie vyksta prezidentui įteikti įgaliojimus arba atšaukiamuosius raštus. Be gausybės kitų reikalų, protokolo direktorius sudarinėja bylas apie užsieniečių apdovanojimą Garbės legijono ordinais ir sprendžia užsieniečių prašymus aplankyti respublikos prezidentą. Tuo atžvilgiu protokolo direktoriaus sprendimas galutinas.

„Protokolas" turėjo savo reikšmę ir karo metu. Tiesa, daugeliu atvejų ceremonialas buvo sušvelnintas, bet protokolo direktoriui teko spręsti daug naujų ir nelauktų klausimų: pavyzdžiui,

ar pritinka prezidentui tokios formos kepurė, kurią buvo pasirinkęs Poincaré važinėti į frontą,

arba, — tai buvo arti fronto pačiame Verduno kautynių įkarštyje, —

kaip reikia susodinti prie pusryčių stalo anglų karalių ir prancūzų prezidentą.

Quai d'Orsay organizacinis darbas dažnai puolamas ir peikiamas, — pagrįstai ir nepagrįstai. Pereito rudens Europai krizinėmis rugsėjo mėnesio dienomis ypač smarkiai buvo puolamas užsienių reikalų m-jos spaudos skyrius: dėl tų puolimų skyriaus viršininkas turėjo ir iš vietos pasitraukti. Tas „informacijų ir spaudos skyrius" yra prie užsienių reikalų ministro kabineto ir suskirstytas į tris sekcijas. Svarbiausia ir gyviausia — **spaudos sekcija,** palaikanti tiesioginius santykius su prancūzų ir užsienių spauda bei žinių agentūromis.

Antroji — **„dokumentacijos sekcija",** kuri renka visą spaudos medžiagą techniniais, ūkiniais, socialiniais, literatūriniais, sportiniais ir politiniais klausimais. Jei reikia paskleisti žinias bet kuriuo iš suminėtųjų klausimų, ar tiesioginės propagandos sumetimais, ar atsakant į antiprancūziškus puolimus užsienyje, sekcija tam tikslui sudaro dokumentuotas žinias ar straipsnius ir siuntinėja, kur reikia.

Pagaliau trečioji — **„užsienių spaudos analizės sekcija"** seka ir verčia užsienių laikraščius — viso apie 200 — ir leidžia du biuletenius: vienas patiekia užsienio spaudos dienos būvio apžvalgą, kitas — periodiniai nušviečia bet kurio krašto spaudos iškeltus ir svarstytus vidaus ir užsienio klausimus. Ypač gerai sudaromos vokiečių ir anglų spaudos apžvalgos.

Didžiausia Quai d'Orsay „šventykla" —

šifro skyrius.

Jam vadovauja atstovybės patarėjas Bradier, kurio žinioje yra 25 šifruotojai, tiek pat stenografisčių ir perrašinėtojų. Norintieji gauti šifruotojo vietą, turi egzaminų komisijai, sudarytai iš ministerijos valdininkų, išlaikyti egzaminus iš diplomatinės istorijos, geografijos, svetimų kalbų ir aritmetikos. Šifro mokyklos nėra,

Quai d'Orsay šifruotojai mokosi savo sunkaus amato praktiškai, senesniesiems, jau patyrusiems kolegoms padedant.

Quai d'Orsay vartojamieji šifrai paprastesni už tuos, kuriais naudojasi vidaus ir karo ministerijos. Šifro raktas keičiamas, kai kyla įtarimas, kad jį svetimieji susekė. Tai sunkus darbas, šifravimo ir iššifravimo darbą dirba patikimi žmonės, šifro raktas akylai saugomas. Bet atsitinka, kad šifro paslaptį suinteresuotos valstybės suseka.

Šifruotojai dirba apskritą parą pakaitomis, darbas paskirstomas pagal įvykių svarbą. Palyginti ramiomis dienomis

Quai d'Orsay gauna po 200—300 telegramų iš savo atstovų užsieniuose.

Iššifruotos telegramos paskirtomos atitinkamiems ministerijos skyriams, svarbiausiųjų nuorašai įteikiami vyriausiajam sekretoriui, ministrui ir respublikos prezidentui.

Šifro slaptame skyriuje yra ir

ultra slaptas skyrius.

Čia iššifruojamos ne savosios, o svetimosios, užsieninės telegramos ir radijo pranešimai. Toks „diplomatinis šnipinėjimas" yra ir bus ne tik Quai d'Orsay, bet ir Vokietijos, ir Anglijos, ir kitų valstybių užsienių reikalų ministerijose. Tas darbas reikalauja ir ultra specialistų. Quai d'Orsay turi jų penketą ar šešetą.

Kartais reikia dirbti ištisus mėnesius iki atspėjamas svetimas šifras, kartais ir ilgos pastangos lieka be vaisių.

Užsieninėms šifruotoms telegramoms kontroliuoti paštų ir telegrafo ministerijoje yra specialus skyrius, kurio valdininkai, vad.

„skaitytojai",

perskaito ir perduoda atitinkamoms įstaigoms oficiales ir privatines telegramas, siunčiamas užsienin prancūzų laidais ir per radiją.

Tos rūšies iššifruotos telegramos diplomatijai yra daug patarnavusios ir dar patarnaus. Štai, per Versalio taikos derybas šifrą, kuriuo vokiečių delegacija susisiekinėjo su Berlynu, Quai d'Orsay šifruotojai susekė po savaitės delegacijai atvažiavus.

Kiekvieną rytą

ant Clemenceau stalo gulėjo iššifruoti vokiečių delegacijos pranešimai,

iš kurių buvo aišku, kokių instrukcijų vokiečių delegacija Berlyno prašo ir ką iš Berlyno gauna.

P. N.

Pijus XII pasirinko taikos ženklą

Dabartiniam popiežiui dar naujagimiui buvo išpranašauta popiežiaus ateitis

Naujojo popiežiaus Pijaus XII pasirinktame ženkle (herbe) yra atvaizduota vaivorykštė ir taikos balandis, o apačioje yra parašas: „Opus justitiae pax" („taika — teisingumo reikalas"). Italų spauda dėl to tikina, kad naujasis Šv. Tėvas būsiąs taikos popiežiumi. Pats dangus davęs tokį ženklą. Prieš pat popiežiaus rinkimus, kai jau buvo užsidaroma konklavai, Romoje pradėję labai smarkiai lyti kartu saulei šviečiant. Šv. Petro aikštėje susirinkusios minios išvydusios didžiulę ir labai gražią vaivorykštę. Tuo aiškinama, dėl ko ir naujasis popiežius pasirinko savo ženklui vaivorykštę su taikos balandžiu.

Po naujojo popiežiaus išrinkimo Romoje pasirodė knygelė, pavadinta: „La vita del nuovo Papa Pio XII" („Naujojo popiežiaus Pijaus XII gyvenimas"). Toje knygelėje rašoma, kad buvęs kardinolas Pacellis išrinktas popiežiumi pagal mirusiojo popiežiaus Pijaus XI norą. Pijus XI ne kartą nurodęs į kardinolą Pacellį kaip į savo įpėdinį. Ypatingai aiškiai tai padaręs 1937 m. gruodžio 16 d.

Tą dieną Pijus XI įteikė purpurines skrybėles penkiems naujiems kardinolams. Tose iškilmėse dalyvavo ir kardinolas Pacellis. Kalbėdamasis su naujaisiais kardinolais Pijus XI įsakmiai pareiškęs, kad vienas čia esančiųjų tikrai būsiąs jo įpėdinis. Tai sakydamas popiežius Pijus XI buvęs savo žvilgsnį nukreipęs į Pacellį. Ir iš tikro popiežiaus Pijaus XI pranašavimas išsipildė — vienas iš šešių tuomet su Pijumi XI buvusių kardinolų, būtent, kardinolas Pacellis ir tikrai tapo Pijaus XI įpėdiniu. Tai esąs ne vienintelis popiežiaus ateities pranašavimas Pacelliui. Tai pirmiausia buvę jam pranašauta dar naujagimiui, tuoj po krikšto.

Eugenio Pacelli ypatingu sutapimu buvo išrinktas popiežiumi kaip tik savo gimimo dieną. Būtent, jis gimė 1876 m. kovo 2 d. vienuose senuose Romos aristokratų rūmuose. Po kelių dienų buvo nešamas į bažnyčią krikštyti. Jo tėvų namuose, kaip tai yra įprasta visoje Italijoje, susirinko labai daug giminių ir pažįstamų. Buvo taip pat atsilankęs senas asketizmu pasižymėjęs kunigas Jacobacci, kurį žmonės laikė tiesiog šventuoju. Kai parnešė pakrikštytą mažąjį Eugenio iš bažnyčios, kun. Jacobaccis paėmęs berniuką ant rankų, peržegnojęs jį, pakėlęs aukštai prie lango, pro kurį buvo matyti Šv. Petro bazilikos kupolas, ir labai susijaudinęs pasakęs: „Už šešiasdešimt trijų metų visi krikščionys sveikins šį kūdikį Šv. Petro bazilikoje!" Ir tikrai taip įvyko po 63 metų.

Kadangi naujasis popiežius Pijus XII nutarė vainikuotis Milano archidiecezijos Pijui XI dovanotąja karūna, tai užsienio spauda rašo ir apie tą

POPIEŽIAUS TIARĄ.

Ją yra suprojektavęs Luca Beltrami, o padaręs auksakalys Giacomo Ravasco. Ji yra apie 35 cm aukščio ir apie 23 cm skersmens. Jos stilius primena XVI šimtmečio renesansą. Trys jos žiedai yra papuošti platina ir brangakmeniais — briliantais, smaragdais, rubinais ir perlais. Aplink kiekvieną žiedą tartum augte auga žali alyvmedžio lapai, pagaminti iš smalto. Po žiedais ir tais lapais yra pusės kiaušinio pavidalo kepurė, pagaminta iš plonučių sidabrinių vielelių. Viršuje yra spinduliuojanti žvaigždė su rubinais, ant kurio yra didelis, 250 gramų svorio smaragdas, papuoštas juostele iš briliantų, o ant to smarakdo yra dar platininis kryžius, nusagstytas briliantais. Abipus karūnos kabo du gražiausio rankdarbio raiščiai, išsiuvinėti perlais, oniksais ir deimantais. Tą nepaprastą auksakalio meno kūrinį popiežius Pijus XI gavo dovanų 1922 m. Dabar juo bus vainikuojamas ir Pijus XII.

Šia pačia proga „Večerni České Slovo" rašo, kaip

2092% PABRANGO VATIKANO PAŠTO IŠLEISTIEJI „SEDE VACANTE" PAŠTO ŽENKLAI.

Paprastai po kiekvieno popiežiaus mirties iki naujo popiežiaus išrinkimo Vatikano paštas išleidžia ypatingą seriją pašto ženklų, pažymėtų spaudu: „Sede vacante" („Laisvas sostas"). Šį kartą tokių ženklų buvo išleista septynių rūšių viso dviejų lirų 15 centessimų bendros nominalinės kainos. Prie Vatikano pašto buvo didžiausia spūstis dėl tų pašto ženklų. Į patį paštą ne daug kam tepavyko ir patekti, nes ten iš anksto jau buvo susitelkę gudrūs perpirkliai, kurie pirko ištisais lakštais tuos pašto ženklus, lipino juos ant popieriaus ir čia pat davė antspauduoti. Popiežiaus rinkimų dieną kilo tikra panika. Ant pašto rūmų pasirodė iškaba, kad „Sede vacante" ženklai jau išparduoti. Tuoj pasipylė iš pašto į aikštę perpirkliai ir ėmė pardavinėti suantspauduotus ženklus. 9 val. ryto serija tų ženklų kainavo 10 lirų, 10 val. — 15 lirų, o po 11 val. — jau 20 lirų. Po trijų dienų „Sede vacante" pašto ženklų jau tegalima buvo gauti tik filatelinėse krautuvėse, kur už visą seriją teko mokėti 45 liras. Vadinasi, palyginti su nominaline tų pašto ženklų serijos kaina, jie buvo pabrangę jau 2092%. Kadangi labai didelė tų pašto ženklų paklausa yra ir užsieniuose, iš kur patys filatelistai negalėjo atvykti jų nusipirkti į Vatikano paštą, tai neabejojama, kad jų kaina dar pakils.

Batalionas, kuris negeria už karaliaus sveikatą

Iš Londono pranešama, kad šį pavasarį sueina 250 metų sukaktis vienam anglų pėstininkų pulkui. Pulkas, išgyvavęs tiek laiko, turi labai daug karinių nuopelnų. Todėl jis yra įgijęs kai kurių pirmenybių. Taip, pavyzdžiui II batalionas turi privilegiją niekados negerti už karaliaus sveikatą, nes pagal tradiciją batalionas yra be galo ištikimas karaliui, todėl tam batalionui netenka reikšti jokio pasitikėjimo. O I batalionas turi kitą privilegiją gerti už karaliaus sveikatą ne stovėdamas, o sėdėdamas.

Trūksta 166.000 vaikų

Iš Berlyno pranešama, kad vokiečių centrinis statistikos biuras apskaičiavo, kad Vokietijoje kiekvienais metais turi gimti 1.652.000 vaikų, kad vokiečių tauta nemažėtų. Dabar gi Vokietijoje tūkstančiui gyventojų tegimsta 19,7 vaikų, o turėtų gimti 22. Pernai Vokietijoje gimė 166.000 mažiau vaikų, negu reikėtų.

Roosevelto sūnus — kino darbuotojas

James Rooseveltas prezidento sūnus dirba Hollywoode kaip Sam. Goldwyno asistentas. Dar 1932 metais jis susidomėjo kinematografu ir pradėjo artisto karjerą New Yorko Paramounte. James Rooseveltas atsisakė dabar nuo politikos ir apsigyveno Hollywoode.

Gyvačių šventykla

Vokiečių laikraščio „Volk. Beobachter" bendradarbis, kažkoks pasaulio keliautojas aprašo savo įspūdžius iš kelionių po Javos salą. Penango Javos salos sritys savo varsingumu ir augalų turtingumu, kaip pasakoja keliautojas, gali pralenkti net rojaus sukurtuosius vaizdus, jei ten nebūtų labai daug visokių rūšių gyvačių.

Penango srityje negalima nė nakvoti, neįsitikinus, kad nėra kur nors pasislėpusi gyvatė. Penango gyventojai garbina gyvates. Yra net pastatyta tam tikra „gyvačių šventykla". Ten vietos gyventojai meldžiasi bijodami gyvačių. Tuo reiškiasi tam tikras gyvačių kultas. Šventykla ypatingai išdekoruota, kur matyti daugybė gyvačių atvaizdų, skulptūrų. Be to, visa tai padaryta tokiu būdu, kad gyvačių skulptūros savaime juda, nors nėra jokio vėjo. Gyvačių šventykla yra rūpestingai saugoma.

Pensininko Melchijoro Putelės nuotykiai

Žmonių tamsumas ar kas kita?

Kai kam mūsų kraštas atrodo dar labai egzotiškas, kuriame gyvenimas sruvena tyliai, ramiai ta pačia vaga, kaip ir prieš keliasdešimts metų. Jų įsitikinimu, šio krašto gyventojų galvosena, pažiūros ir troškimai irgi nepasikeitė Dėl to jie kai kuriuos mūsų gyventojų pasielgimus, reagavimą į tam tikrus reiškinius savotiškai supranta ir paaiškina. Tie aiškinimai kaip tik ir parodo, kad jie mūsų kraštą traktuoja kaip egzotiką. Tų pavyzdžių turime gana daug. Jie išlenda, kaip yla iš maišo, kai pradedama kalbėti apie mūsų kultūrines aspiracijas, tautinius siekius ir bendrą žmonių nusiteikimą.

Štai neseniai viename Vilniaus dienraštyje („Kurjer Wileński Nr. 57) pasirodė vedamasis apie tai, kaip Girių kaimo (Gervėčių valsč.) keli ūkininkai buvo teismo nubausti už tai, kad atvykusiam pelkių nusausinimo planą sudaryti kultūrtechnikui neleido vykdyti darbų, o šiam pasikvietus policiją, sukėlė muštynes, už kurias ir buvo nubausti.

Straipsnio autorius, kalbėdamas apie šį įvykį, papeikia pavartotas saugumo veiksnių priemones, pareikšdamas, kad prievarta atsilikęs (zacofany) kaimas kultūrinti nenaudinga. Esą, geriau palaukti, kol jis susipras, o tuo tarpu geriau vykdyti melioracijos darbus, kur žmonės šiuo atveju yra kultūringesni ir kultūrtechniko nekankina.

Vadinasi, autoriaus įsitikinimu, minėti ūkininkai priešinosi vien dėl to, kad yra atsilikę, kad nesupranta melioracijos reikšmės. Jeigu taip iš tikro būtų, tai tas faktas liudytų apie labai didelį mūsų krašto atsilikimą. Tik pagalvokite: ūkininkai prievarta negalima priversti, kad sutiktų pelkynus padaryti kultūringais plotais. Danas, olandas ar Lietuvos ūkininkas, išgirdęs tokį faktą, už galvos susiimtų ir sušuktų: koki ten žmonės gyvena? Dar jie, turbūt, laukinių žvėrių kailiais prisidengę vaikšto! Juk sukultūrintos pelkės keliolika kartų duoda didesnį pelną! Baisūs atsilikėliai!

Bet kaip sugretinti tų pačių ūkininkų kitus pasielgimus? Juk ir Girių kaimo ūkininkai, kaip ir visame mūsų krašte, veržiasi į viensėdžius, aiškindami, kad gyvenimas kaime jau nepakenčiamas. Vadinasi, viensėdžių reikšmę supranta ir tinkamai įvertina, o apie durpynų melioraciją jokio supratimo neturi. Be to, kaip gi išaiškinti tą faktą, kad už kelių kilometrų nuo Girių kaimo yra Gėliūnai, Mciūnai, kur neseniai į viensėdžius išėję ūkininkai taip pavyzdingai veda ūkius, kad jais visi pasigėri. Šių kaimų ūkininkai patys be kultūrtechniko papalbos sausina savo pelkynus ir įtaiso kultūringas pievas bei ganyklas.

Šiuos visus darbus, jų rezultatus mato ir žino ir Girių kaimo ūkininkai. Juos, žinoma, ir supranta, moka tinkamai įvertinti. Ir tie, kurie priešinosi kultūrtechnikui, tikrai supranta, kad iš durpyno galima padaryti puikiausios pievos bei ganyklos. Aišku, jie su dideliu noru tai ir darytų. Bet, deja, prie dabartinių sąlygų jie to neišdrįsta, o kas mėgina prievarta juos išvesti „ant gero kelio", prieš tą net ranką pakelia. Šis jų pasielgimas yra suprantamas tik tiems, kurie mūsų kraštą gerai pažįsta, kurie iš jo kilę, jame išaugę ir su juo laimės, ir nelaimės metu kartu eina. O tie, kurie Gervėčius pažįsta tik iš žemėlapio, Girių kaimo gyvenimas, tai egzotika.

Mūsų kaimas šiandien jau nebijo komasacijos, nei melioracijos. Jau ir rusų laikais komasuojant nereikėjo žandarų. Dabar ūkininkai po kelius ir keliolika kartų prašosi, kad juos greičiau sukomasuotų, nežiūrint, kad daugumui už komasaciją reikia brangiai mokėti, kad nėra skatiko troboms persinešti, kad komasuojami ūkiai beveik jokių lengvatų negauna. O jeigu pasitaiko tokių atsitikimų, kaip Girių kaime, tai dėl kitokių priežasčių.

Juk kultūrtechnikui už jo darbus ūkininkai turi sumokėti, už griovių iškasimą irgi reikia mokėti arba patiems kasti. Nusausintas durpynas reikia suarti ir tai dar specialiais plūgais, kurie gan brangiai ūkininkui atseina, paskui įdirbti geležinėmis akėčiomis, drapokais, kurių mažai dar kur užtiksi, o vėliau reikia gerai įtręšti ne tik ūkyje pagamintomis trąšomis, bet ir dirbtinėmis, taigi pirktinėmis, paskui reikia įsigyti žolių mišinį, pasėti ir tik po šių operacijų galima susilaukti gerų rezultatų. Tačiau vieno ha tokia operacija kaštuoja ne keliasdešimts, bet kelius šimtus auksinų. O iš kur tuos šimtus jis paims, juo labiau, jeigu toks Girių kaimas dar laukia komasacijos? Tiesa, Žemės Ūkio Rūmuose kartais pavyksta gauti šiems tikslams paskolą. Taigi paskolą, o ne pašalpą. Tai didelis skirtumas, kurį net ir Girių kaimo ūkininkas supranta. Kas iš to, jeigu ūkininkas, įsitaisęs nusausintame durpyne puikias, pievas bus priverstas paskui skoloms padengti parduoti savo karves. Ką jis tuomet šers tuo gardžiu šienu. Dėl to jis, nors ir su širdgėla, nenori sausinti tų pelkių. Kol jos nenusausintos, tai bent 'šiokia tokia viksva (šėkas) auga, kurią, kiek gali, gyvuliai vasarą nuskabo, o kur negali, ūkininkas nušienavęs rezginėmis išsinešioja ir išsidžiovinęs susiveža žiemai. O nusausinęs tą pelkyną ir negalėdamas jo tinkamai sutvarkyti, netektų ir tų viksvų.

Šitaip galvoja visi ūkininkai ne tik Giriose, bet visame mūsų krašte.

Tiesa, dar prieš keliolika metų ir mūsų krašto ūkininkai mažą supratimą turėjo apie kultūringas pievas, ganyklas, apie pašarinius runkelius, morkas ir kitas žemės ūkio kultūros kėlimo priemones. Bet pradėjus veikti mūsų kaime lietuviškoms organizacijoms, visos atsilikimo žymės tirpo, kaip pavasario sniegas. Savomis jėgomis kaimas buvo pasiryžęs nusikratyti visų nekultūringumo pėdsakų. Ir, žinoma, lengvai nusikratytų, jeigu tik būtų tinkamos sąlygos veikti toms kultūrinėms organizacijoms. O kodėl tų sąlygų mūsų kaimas neturi, tai geriausiai galėtų pasakyti minėto laikraščio bendradarbiai.

Kas.

Kokius galima išsirašyti Lietuvos laikraščius

Paskutiniu metu mūsų skaitytojai teiraujasi, kokie galima būtų išsirašyti iš Lietuvos laikraščiai. Dabar galima išsirašyti visi laikraščiai, galima juos gauti ir skaityti. Nieks to drausti negali. Kadangi šio krašto lietuvius inteligentus gali dominti dienraščiai, ir mėnesiniai žurnalai, o ūkininkus —ūkio ir šiaip savaitiniai laikraščiai, tai čia ir paduosime įdomesnius dienraščius, savaitraščius ir mėnesinius žurnalus.

Dienraščiai:

„Lietuvos Aidas" (leidžiamas kasdien du kartus: rytą ir pietų metu). Adresas: *Litwa — Lietuva. Kaunas*. Laisvės Alėja 29.

„Lietuvos Žinios" — didelis dienraštis. Adresas: *Litwa—Lietuva. Kaunas*, Gedimino 38.

„XX Amžius" —taip pat didelis dienraštis, leidžiamas Kaune, Duonelaičio 24.

Pastaba. Visi šie dienraščiai šeštadieniais duoda kultūros priedus.

„Vakarai" — didelis lietuvių dienraštis, leidžiamas Klaipėdoje. Adresas: *Litwa—Lietuva*. Klaipėda „Ryto" bendrovė.

Savaitraščiai:

Ūkininkams: **„Ūkininko Patarėjas"**. Kaunas. Duonelaičio 2. **„Lietuvos Ūkininkas"** — Gedimino 38 ir **Ūkininkas**.

Bendro pobūdžio, pasiskaitymui:

„Diena", „Sekmadienis", „Darbininkas", „Mūsų Laikraštis", „Jaunoji Karta" ir juokų laikraštis **„Kuntaplis"**.

Užsisakant kurį nors laikraštį užtenka parašyti: *Litwa—Lietuva, Kaunas* ir laikraščio pavadinimą.

Žurnalai:

Mėnesinių žurnalų Lietuvoje leidžiama gana daug. Labiausiai yra žinomi **„Židinys"** ir **„Dienovidis"**—Kaune ir **„Kultūra"** Šiauliuose. Moterims: **„Naujoji Vaidilutė"** ir **„Moteris ir Pasaulis"**. Abudu žurnalai leidžiami Kaune.

Iš savaitinių žurnalų, leidžiamų Kaune, tenka suminėti **„Vairas"**, **„Naujoji Romuva"** ir **„Jaunoji Karta"**.

Kas domisi lietuvių gyvenimu kituose kraštuose, tas gali išsirašyti leidžiamą Kaune dvisavaitinį žurnalą **„Pasaulio Lietuvis"**.

Pastaba. Jei kas skaitytojų norėtų užsisakyti kurį nors savo profesijos laikraštį, mielu noru galime nurodyti pavadinimus.

Ispanijos pabėgėlių vargai

Dumbliniuose, laukuose aplink Pietų Prancūzijos pasienio miestą Perpignaną šiuo metu vyksta paskutinis ispanų tragedijos veiksmas. Ten sutelpa nemažiau kaip 380 000 ispanų, o kiti mena juos esant iki pusės milijono. Tikro jų skaičiaus nežino niekas. Niekas jų nesuskaitė, niekas nesurašė. Niekas ir negalėjo nei jų suskaityti nei tinkamai priglausti. Nesuskaitomos jų masės taip staiga sugriuvo iš Ispanijos į Prancūziją, kaip kad staiga, debesims prakiurus, griūte užgriūva tvaniška liūtis, kurios nieku nebeužtvenksi, kuri nuneša ir esamas užtvankas. Taip ir tam ispanų pabėgėlių tvanui sulaikyti tebebuvo paskubomis atviruose laukuose spygliuotų vielų tvoromis aptverti dideli gardai, stovyklomis vadinami.

Jokių pastogių, jokių net ir menkiausių patogumų — viskas po atviru dangumi.

Kai išvargę tie žmonės sugula ant dumblios žemės, tai, anot korespondento, sunku atskirti, kuris miega, kuris merdi iš nuovargio, o kuris jau ir amžinai užmigęs. Kasnakt po keletą tų vargšų sušąla. Tik per keletą dienų už Perpignano kapinaičių palaidota 122 ispanų respublikonų pabėgėliai ir 21 vaikas. Daugelio jų neišaiškinta nė asmenybės, nes neturėjo jokio dokumento. Dėl to į jų kapus įsmeigtuose paprastuose mediniuose kryžiuose užrašyta: „Nežinomasis ispanas".

Nepaprastai baisi padėtis yra pabėgėlių, uždarytų garduose be jokios pastogės. Ant jų čia ir lyja ir sninga. Guli jie ant plikos žemės, dažnai balose. Dėl to tie žmonės už spygliuotų vielų tvoros, kaip rašo korespondentas, nebepanašūs į žmones.

Šiandieną jau spaudoje svarstoma, kodėl vyriausybininkai taip galvotrūkčiais bėgo iš Katalonijos. Juk, kaip pasirodė, jie su puikiausiais ginklais ir amunicija atsidūrė Prancūzijoj. Jų buvo per 200 tūkstančių, tat 300 tūkstančių Franko karių galėjo drąsiai spirtis, kaip ne kartą mažesnės jėgos yra pajėgę atsispirti. Tačiau jie bėgo, tarytum kokios nematomos jėgos vejami. Sunku suprasti, kas jų dvasią taip palaužė.

„Ūkininkas."

— Lietuvos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministras Lenkijai J. Šaulys kovo 8 dieną buvo atsilankęs pas Lenkijos užsienių reikalų ministrą Beką.

— Šių metų vasarą į Lietuvą atvyks kelios Anglijos lietuvių ekskursijos, kurios aplankys Kauną. Lietuvos pajūrį ir kitas įdomesnes vietas.

KORESPONDENCIJOS

Švenčionių apskr.

Jacūnai, Švenčionių valsč. *Lankėsi pas mokyklų inspektorių.* Šių mokslo metų pradžioje į Jacūnų valdinę mokyklą buvo paskirta tikybai dėstyti katechetė Pranė Krūminytė. Kadangi Jacūnų kaime gyvena beveik vieni lietuviai, tad ir tikybą katachetė dėstė lietuvių kalba. Matyt, mokyklų inspektoriui tas nepatiko, nes šių metų vasario 17 d. katachetę Pr. Krūminytę jis pašalino. Tuo būdu Jacūnų mokykloje dabar ir vėl ne tik visi dalykai, bet ir tikyba dėstoma lenkų kalba.

Jacūniškiai tuo yra susirūpinę. Jų išrinkti atstovai: Juozas Tunkūnas ir Danielius Urbanavičius kovo 8 d buvo atsilankę pas Švenčionių mokyklų inspektorių ir prašė, kad jiems grąžintų katachetę Pr. Krūminytę, nes jie reikalauja tikybą mokyti lietuvių kalba. Tačiau inspektorius jacūniškių prašymo nepatenkino ir pareiškė, kad jis neleisiąs vaikų lietuvinti.

Š. K.

Tverečius. *Akademija.* Tverečiaus katalikiškojo jaunimo vyrų ir mergaičių skyrių pastangomis kovo 4 d. buvo surengta akademija Popiežiui Pijui XI ir šv. Kazimierui pagerbti. Tą dieną bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos. Po pamaldų parapijos salėje įvyko paminėjimas. Buvo dvi paskaitos. Vietos klebonas kun. Pšijalgauskas skaitė apie Popiežių Pijų XI, o J. Dasys — apie šv. Kazimierą. Deklamavo J. Umbražūnaitė ir F. Stasiūnaitė. Be to, pagiedota keletas religinių giesmių.

Šaminis.

Katinautiškė, Tverečiaus valsč. *Netvirtinamas seniūnas.* Katinautiškė priklauso Petrašiūnų seniūnijai, bet seniūnijos tarybininkai ir seniūnas renkami Katinautiškėje.

Jau buvo rašyta, kad šios seniūnijos seniūnu yra išrinktas Kostas Umbražūnas iš Katinautiškės. Bet apskrities storasta jo nepatvirtino. Šio mėnesio 1 d. buvo antri seniūno rinkimai. Ir šį kartą išrinktas tas pats Kostas Umbražūnas. Storasta ir antrą kartą nepatvirtino.

Girdėti, seniūnijos tarybininkai žada dėti visas pastangas, kad galėtų išrinkti tokį seniūną. kuris tikrai moka ginti vietos žmonių reikalus. Dėl K. Umbražūno netvirtinimo nusistatyta apeliuoti Vilniaus vaivadijos įstaigon.

Šaminis.

Lydos apskr.

Naujadvaris, Eišiškių valsč. *Reikalinga žmogui parama.* Šiame sodžiuje yra nelaimingas lietuvis Jonas Giedraitis. Praėjusiais metais jis sugrįžo iš kariuomenės būdamas nesveikas. Tačiau gydytojų komisija pripažino, kad jo liga nėra susijusi su karo tarnyba ir todėl jis negalįs gauti jokios valdinės pašalpos. Vėliau kreipėsi į valsčiaus savivaldybę — ten irgi nieko negavo. Tėvas jo taip pat yra nesveikas ir dėl neturto negali savo sūnaus gydyti.

Ar negalėtų atsirasti geros širdies žmonių, kurie šiam nelaimingam lietuviui pasigydyti paaukotų nors po keletą skatikų? Man atrodo. kad ir „Aido" redakcija tokias aukas galėtų priimti.

Pašalietis.

Red. pastaba. Gautas aukas galėsime tam žmogui nusiųsti.

Suvalkų apskr.

Andriejavas. *Dėl mokesčių* Suvalkų apskrities tarybos nutarimu šiais metais visoje Suvalkų apskrityje įvedamas privatinis mokestis nuo ugnies, viso kilnojamojo turto — javų, gyvulių ir t.t. Kadangi mokestis pasirodė esąs gana didelis, todėl Andriejavo valsčiaus ūkininkai nusiuntė Suvalkų apskr. tarybai prašymą, kad šį nutarimą atšauktų ir panaikintų šį naują mokestį. Dabar gi visi gavo neigiamą atsakymą su paaiškinimu, kad šis mokestis ne bus panaikintas, o jeigu kam jis yra perdidelis, tie, sako, galės paduoti prašymą į P. Z. U. W. skyrių Suvalkuose, kuris atsiųs tam tikrą asmenį ir visa tai vietoje ištirs.

— Andriejavo valsč. ūkininkų žemės surūšiuotos dar rusų laikais 19 šimtm. antroje pusėje. Žemė buvo priskaityta prie aukštesnės rūšies. Pagal tą surūšiavimą ir dabar mokami gana dideli mokesčiai. Per ilgą laiką, daug kas pasikeitė ūkininkų nenaudai: dirvos ir pievos suliesėjo išsialino ir dabar nebeduoda tokių derlių, kaip seniau. Todėl visi su nekantrumu laukia naujo žemės perrūšiavimo. O tas žemės perrūšiavimas dar negreit čia bus. Todėl ūkininkams pareikalavus į Andriejavo valsčių buvo atvažiavęs žemės rūšiavimo inžinierius ir keturiose valsčiaus vietose ištyrė žmonių gyvenimo sąlygas. Praėjusį mėnesį jis buvo atvažiavęs į Trumpališkio kaimą, kur sušaukęs ūkininkus klausinėjo, kokia yra žemės sudėtis, iš ko, kiek gaunama pajamų, kaip toli yra į didesnius miestus ir t. t. Visa išklausinėjęs, surašė į tam tikrus lapus. Tas inžinierius pasakė, kad į ūkininkų sunkią padėtį būsią atsižvelgta ir žemės mokestis visame valsčiuje būsiąs žymiai sumažintas.

Alvydis.

Viln.-Trakų apskr.

Gervėčiai. *Kooperacijos reikalu.* Kalbant apie Gervėčių lietuviškos salos gyventoją, sunku būtų nepastebėti, kad jis iš prigimties yra linkęs žengti pirmyn, tobulėti, tvirtėti. Apie tai liudyja diena dienon gerėjąs gervėtiškių būvis, apšvietos ir susipratimo augimas. Gervėtiškis jau šiandien supranta, kuo jis yra ir kokios yra jo pareigos. Per rinkimus į savivaldybes lietuviai stojo kaip mūras vieningai, na, ir laimėjo. Čia pasireiškė didelis lietuvių susitarimas ir susiklausymas.

Bet su kooperacija Gervėčiuose visai blogai. Šioje srityje lietuviai, pasirodo, mažiau yra apsukrūs. Pavyzdžiui, Gervėčiuose yra kooperatyvas. Matosi, kad jo apyvarta nemaža, bet ar negalėtų jis turėti didesnės? Ar negalėtų nukonkuruoti žydiškų krautuvių, pardavinėdamas daug žemesnėmis kainomis ir geresnėmis pasirinkimo sąlygomis?

Yra žinoma, kad Gervėčių parapijos ir valsčiaus branduolį sudaro lietuviai. Pakraščiuos tik galima rasti nelietuvių. Kadangi nelietuviams mūsų keliais yra gana toli į Gervėčius, todėl aišku kad reta kas iš jų Gervėčiuose laikas nuo laiko ką įsigyja. Dažniausiai perka lietuviai, nes Gervėčiai jiems arčiausia ir dažniausiai jie ten apsilanko. Vadinasi, jeigu kooperatyvas auga, tai tik lietuvių dėka, bet, deja, tas kooperatyvas nėra lietuvių. Lietuviai kooperatyvo reikaluose neturi beveik jokio balso, o jeigu ir turi, tai labai mažą. Tokių faktų akivaizdoje keista darosi, kad lietuviai leidžiasi kitiems išnaudoti. Prisiminus, kad per rinkimus į valsčiaus tarybą parodė, ką jie gali, rodos, nieko nuostabaus nebūtų, jeigu jie sudarytų kooperatyvo pajininkų daugumą ir turėtų savo valdybą. Reikia tik pravesti savųjų tarpe akciją ir aktingai dalyvauti kooperatyve.

Kooperatyvo nariais turėtų būti visi Gervėčių salos lietuviai.

Kiek geriau yra su pienine, bet ir čia lietuviai parodo labai maža aktingumo. Atrodo, kad jie organizaciniam gyvenimui turi būti tik tvarkomi ir įpareigojami, o ne nepriklausomi ir vadai. Daugiau aktingumo ir bendro susitarimo, o ir kooperacijoje lietuviai pasieks tokių vaisių, kokių pasiekė rinkimuose. Laikas jau būtų pažvelgti į savo rytojų blaiviau.

Svečias.

Lynažeris, Varėnos valsč. Šių metų vasario mėnesį Lynažeryje buvo paminėta spaudos savaitė. Jos metu vietos jaunimas išsirašė daugiau Vilniaus lietuviškų laikraščių. Dabar šiame sodžiuje kai kurios šeimos yra išsirašiusios po 2—3 lietuviškus laikraščius.

Praėjusio mėnesio 24 d. čia buvo seniūno rinkimai. Išrinktas lietuvis B. Okulavičius.

Kailiniuotis.

KRONIKA

Jau tikrinamas Lietuvių Mokslo Draugijos turtas

Kovo 15 dieną pradėta tikrinti Likviduojamos Lietuvių Mokslo Draugijos turtas, kuris bus perduotas naujai įsteigtai Lietuvių Mokslo Mylėtojų Draugijai. Tikrina senos draugijos likvidatoriaus ir naujos draugijos valdybos paskirti žmonės: Savickis ir Razmukas. Tikrinimas užtruks kelias dienas, o gal ir ilgiau.

Blaivybės Draugijos narių susirinkimas

Kovo 19 dieną (sekmadienį) šv. Mikalojaus parapijos salėje bus Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos narių eilinis susirinkimas. Bus dvi paskaitos ir įvairumai.

Susirinkimas prasidės 19 val.

Valdyba.

Rinkimai į miesto tarybas

Kaip jau buvo rašyta, šiemet gegužės 21 dieną Vilniuje bus renkama nauja miesto taryba.

Lenkų spauda jau paskelbė rinkimų eigos tvarką. Taip pat pranešama, kad rinkimų išlaidoms padengti miesto valdyba yra paskyrusi 10 tūkstančių auksinų.

Dėl lietuvių dalyvavimo miesto tarybos rinkimuose

Paskelbus miesto tarybos rinkimus, kai kurie vietos lenkų laikraščiai pranešė, kad rinkimuose lietuviai dalyvaus, sudarydami kartu su gudais vieną sąrašą.

Turime pastebėti, kad ši žinia neatitinka tiesos, nes Vilniaus lietuviai dalyvavimo rinkimuose klausimo iki šiol dar nesvarstė.

„Mūsų Viltis"

Tokiu pavadinimu kovo 15 d Vilniuje išėjo vienkartinis lietuvių jaunimui skiriamas iliustruotas žurnalas. Jo leidėjas Kazys Biaškauskas.

Šiomis dienomis pasirodė ir Vytauto Didžiojo gimnazijos mokinių laikraštėlis „Žagrė". Tai iš eilės yra iš eilės trečias šio laikraštėlio numeris.

Prasidėjo dujinio karo pratimai

Kovo 14 dieną Vilniuje viešai paskelbti dujinio karo pratimai. Nuo tos dienos įsakyta žmonėms nuolatos laukti „priešo" lėktuvų užpuolimo. Visą pasiruošimo laiką gyventojai turi budėti ir be svarbesnio reikalo neiti toli nuo savo namų. Vakare, sutemus, namų langai turi būti uždengti. Namų laiptuose šviesa galima pasinaudoti, bet ji turi būti pridengta. Aliarmo metu pridengta šviesa gesinama.

Laukiant dujinio puolimo gatvėse judėjimas gali būti normalus, bet paskelbus aliarmą visi turi būti savo namuose arba turi pasislėpti artimiausiose vietose.

Aliarmas skelbiamos trijų rūšių signalais:

1) Sirenos praneša, kad atskrenda priešo lėktuvai,

2) varpais skambinama, kilus artimesnėje vietoje gaisrui,

3) „gongais" daužoma, pranešant, kad toje vietoje numestos yra priešo dujinės bombos.

Įsidėmėtina, kad priešlėktuvinio pasiruošimo ir nuolatinio budėjimo laikas Vilniuje gali užtrukti kelias dienas. Kol jis nebus viešai atšauktas, gyventojai turi griežtai laikytis visų privalomų taisyklių, kurios yra sužymėtos išlipintuose pranešimuose. Nesilaiką nurodytų taisyklių, gali būti smarkiai baudžiami.

Velykų atostogos Vilniaus universitete

Nuo šio kovo mėnesio 14 dienos Vilniaus Stepono Batoro Universitete prasideda Velykų atostogos. Jos truks iki balandžio mėn. 18 dienos.

Redakcijos atsakymai

Jamuniui. Apie pamaldas jau buvo rašyta.

A. Krūminiui. Imant ir šiuos metus tamsta esi skolingas 4 auks. 75 sk.

J. Giedraičiui. Tamstos paramos reikalu dedama korespondencija. Į paklausimus sunku yra atsakyti, nes nežina, kokia tamstos liga.

Pevu. Būtumėm įdėję, bet jau buvo pavėluota. Kitą kartą prašome naujienas pranešti greičiau.

J. Vainai. Negalėjome įdėti, nes apie tuos įvykius yra uždrausta rašyti.

Parapijiečiui. Šį kartą apie tokius dalykus nereikėtų rašyti, nes jie nėra susiję su lietuvių tautiniu darbu.

Z. Miliauskui. Tą patį klausimą patartumėm judinti gyvu žodžiu. Tik reikėtų į tai žiūrėti daugiau šviesiomis akimis ir, užuot ieškojus kaltininkų, iš karto imtis darbo.

„Aido" Skaitytojai. Laiškas ne bus įdėtas, nes tas reikalas „Aide" nebuvo keliamas. Patartumėm į tą reikalą žiūrėti ramiau.

Naujas Vatikano užsienių reikalų sekretorius

Kaip žinia, nuo 1930 m. iki šių metų kovo 2 dienos Vatikano užsienių reikalų sekretoriumi (užsienių reikalų ministras) buvo kardinolas E. Pačeli. Išrinkus jį Popiežiumi, spaudoje buvo daug rašoma apie naujo sekretoriaus paskyrimą, nurodant visą eilę kandidatų. Pagaliau prieš pat vainikavimą Popiežius paskyrė užsienių reikalų sekretoriumi kardinolą Maljone, kuris šio mėn. 13 dieną pradėjo eiti savo pareigas.

Ta proga tenka pažymėti, kad naujas Vatikano užsienių reikalų sekretorius ilgą laiką buvo Vatikano nunciumi Paryžiuje ir yra didelis prancūzų tautos bičiulis.

Telegramos praneša, kad šio mėn. 13 dieną Vatikano užsienių reikalų sekretorius Popiežiaus vasaros rezidencijoje Gandolfe priėmė visus kardinolus ir dalyvavusias Popiežiams vainikavime svetimų valstybių nepaprastas misijas.

KARAS ISPANIJOJE

Vyriausybininkų tarpe vis dar neramu. Komunistų pasipriešinimas sustiprėjo provincijoje. Jiems pasisekė užimti Kartegenos miestą ir keliose vietose perkirsti geležinkelį iš Madrido Valencijon. Ryšium su šiais laimėjimais komunistai, atgijo ir Madride, ypač jo priemiesčiuose.

Tarpusavios vyriausybininkų kovos privedė prie to, kad Madride šiuo metu juntama maisto stoka, gyventojams gresiąs badas. Gen. Miaha, pasak pranešimo iš Maskvos, paleidžia kariuomenę ir tuo būdu rengiasi prie Madrido atidavimo nacionalistams. Apskritai, Maskvos komunistai gen. Miahą ir pulk. Kasadą vadina niekšais, išgamomis ir išdavikais.

VOKIEČIAI UŽĖMĖ ČEKIJĄ

Paskutinės žinios praneša štai ką:

Šio mėn. 15 dieną rytą Vokietijos kariuomenė perėjo Vokietijos-Čekoslovakijos sieną. Iš įvairių pusių vokiečių kariuomenė žygiuoja į Prahą ir į kitus Čekijos miestus, kurie bus okupuoti. Praha užimta 11 val.

Hitleris įsakė kariuomenei visur pakeliui nuginkluoti čekų kariuomenę, o jei priešinsis, pavartoti jėgą. Kartu pranešama, kad Čeko-Slovakijos prezidentas Haka pareiškė, jog čekų tautos likimą atidavęs į Hitlerio rankas.

Tuo būdu šio mėn. 15 dieną Čeko-Slovakija, kaipo valstybė, nustojo gyvavusi.

Prancūzai nenori naujos konferencijos

Praėjusiame „Aido" nr. buvo minėta, kad Anglijos premjeras esą sumanęs sukviesti naują tarptautinę konferenciją. Dabar aiškėja, kad kažin ar iš tokio sumanymo kas nors gero išeis. Visų pirma tam priešinasi prancūzai. Įtakingas prancūzų monarchistų organas „Action Francaise", komentuoda mas gandus apie Čemberleno sumanymą sušaukti penkių ar šešių didžiųjų valstybių taikos konferenciją, tarp kitko, rašo:

„Ką gi Paryžius ir Londonas galėtų pasakyti Berlynui ir Rymui? Nieko. Gal tik tai, kad Prancūzija ir Anglija yra pasiryžusios išsaugoti tai, kas buvo vadinima taikos saugojimu. Taigi ar tam reikia konferencijos? Ne. Vokietija ir Italija, priešingai, turi intereso, kad panaši konferencija būtų sušaukta Tos abi valstybės tariasi turinčios panašioje konferencijoje pateikti savo reikalavimų. Labai puiku. Kiekviena iš tų valstybių gali savo reikalavimus išdėstyti suinteresuotų valstybių atstovams. Tam ir yra savo vietoje ambasadoriai. Šiuo metu sušaukti tarptautinę konferenciją tikrai reikštų sustiprinti Rymo Berlyno ašį. Tatai taip pat reikštų padrąsinti Vokietiją ir Italiją išpūsti savo pretenzijas".

Kitas laikraštis „Justice" primena, kad daug kas mėgina kalbėti apie Prancūzijos ir Italijos nuomonių skirtingumus. Laikraštis pabrėžia, kad jokių nuomonių skirtingumo nėra, o yra tik italų pretenzijos, į kurias Prancūzijos vyriausybė yra aiškiai atsakiusi. Taigi, pasak laikraščio, klausimas yra galutinai išspręstas.

Toliau tas pats laikraštis pažymi, kad tarptautinė taikos konferencija, kuri pradėtų svarstyti Prancūzijos atmestas Italijos pretenzijas, būtų nesąmonė.

Įvairu-įdomu

Kada saulės spinduliai suks mašinas?

Jau seniai žmonija ieško būdų panaudoti įvairias gamtos jėgas savo tarnybai. Tačiau tos pastangos ilgus amžius nedavė žymesnių vaisių. Tiktai vėjas jau gana ilgai suka malūnus bei varinėja burlaivius. Prieš pusantro šimto metų surasta priemonių kurą paversti į energiją. Garo mašinos išrad mas sudarė naują erą žmonijos gyvenimą. Vėliau nafta ėmė sukti motorus. Ir dabar akmens anglis ir nafta yra svarbiausi energijos šaltiniai. Pastaraisiais laikais vis plačiau naudojamas vandens kritimas elektrai gaminti.

Šitų jėgų į naudingą darbą įkinkymas nepaprastai palengvino pramtrtino ir pąįvairino žmonėms gyvenimą.

Akmens anglies žemės gelmėse dar yra milžiniški ištekliai, ir jos užteks bent keliems šimtmečiams Tuo labiau, kad vis dar kartkartėmis pavyksta atrasti naujų anglies sluoksnių. Naftos yra žymiai mažiau, bet ir jos dar ilgam užteks. Tačiau šie dabarties svarbiausi energijos šaltiniai nėra amžini. Čia žmonija naudoja ne nuolat priaugančius procentus, bet gryną kapitalą, kurį gamta milijonais metų žemės gelmėse sukrovė. Tiktai vandens ir vėjų jėgą galima laikyti tikrai amžina.

Taigi tenka rūpintis naujais energijos šaltiniais. Mokslininkai jau seniai yra išradėjų dėmesį jau senokai į save traukia vyriausias visokios gyvybės ir jėgos tiekėjas — saulės spinduliai. Saulė nuolat siunčia žemei milžinišką šilumos kiekį. Jeigu jos nors mažą dalį pavyktų įtraukti į mašinų bei motorų sukimą, tai ener gijos apsirūpinimo klausimas būtų išspręstas amžiams. Tada tarptautinėms varžyboms, vaidams ir kovoms išnyktų svarbi priežastis, kurią šiandie sudaro akmens anglis ir nafta.

Saulės spindulius tiesiogiai panaudoti energijos gamybai jau pradėta bandyti prieš penkiasdešimt metų. Atitinkamai sustatytais gaubtais veidrodžiais surenkama saulės šiluma, kuri nukreipiama į tam tikrus vandens vamzdžius, ir tokiu būdu gaunamas garas, kuris jau varo turbinas. Deja, šitokio „saulės katilo" pagaminimas labai brangus, o gaunamoji energija negali būti lengvai paskirstoma.

Prancūzų inžinierius Berlenas pastatė Alžire, Turgurto oazėje saulės spindulių rinkyklą, kuriai panaudota 2.500 ketvirtainių metrų veidrodžių plotai, ir ji duoda apie 80 jėgų energijos. Ta jėga varo oazės drėkinimo pompes, ir saulėtosios Afrikos sąlygose apsimokanti. Kitur, kur mažiau saulėtų dienų, šitos energijos gaminimo būdas būtų perbrangus ir nepatogus. Tuo labiau, kad tuo tarpu akmens anglies, naftos ir vandens panaudojimas energijos gamybai yra gana lengvai priešnamas ir nėra tiek brangus.

Šiaip ar taip, bet atrodo, kad jau netoli tas palaimos laikas, kada žmonija plačiai pradės naudoti neišsenkama energijos šaltinį, kurį taip gausiai ir amžinai mums tiekia saulė.

Kaip laikraštininkas apgavo Trockį

Vienas anglų dienraštis aprašo vieno laikraštininko tokį nuotykį:

Tai buvo jau seniai. Iš SSSR išvytas ir Turkijoje gyvenąs bolševizmo šulas ir Lenino draugas Trockis labai aukštai vertino savo intervju pasikalbėjimą su spaudos atstovais. Už 30 minučių jis reikalaudavo 1000 dolerių. Vienas anglų laikraštininkas Turkijoj, neturėdamas tek pinigų, vis dėlto pasiekė savo tikslą ir su Trockiu kalbėjęs. Įsitaisęs meškeriojimo įrankius, jis atsistojo meškerioti upėje, kur ir Trockis ateidavęs ilgą laiką abu tylėjo. Galop Trockis susigraudinęs, kad toks nuskuręs žvejas, pradėjo jį klausinėti ir pan. Tada laikraštininkas paklausė:

— O kiek pats uždirbi ir kas esi?

— Aš esu Trockis.

Bet „meškeriotojas" žvejas visai nekreipė į tai dėmesio.

— Nejau tu nežinai, kas aš esu?

— Aš su dideliais ponais nesusidedu, tai iš kur man žinoti, kas tu esi?

Trockis įsižeidė ir pradėjo jam aiškinti komunizmo pagrindus. Papasakojo, kad jį tie patys komunistai išvijo iš Rusijos.

— Tai tu esi jų priešas? —naiviai paklausė „žvejas".

— Ne! Tik dabartinis Rusijos valdovas Stalinas yra mano priešas Drauge jis yra priešas ir rusų proletarų, tokių skurdžių kaip ir pats. Bet jis turi tiek daug priešų aplink save, kad galiausiai jis žus.

— Nejau toks galingas vyras neturi savo apsaugai kariuomenės?

— Turi, bet jo kariuose yra daug mano draugų. Jie tik laukia mano ženklo.

— O kai Stalinas nuvers, ar pats važiuosi užimti sostą?

— Žinoma. Manęs ten liaudis laukia. — Tai gal ir mane paimtumei?

— Pagalvosiu Jei ištikimas man būsi, ištikimai tarnausi ir prisidėsi prie gelbėjimo nuteriotos tautos, tai paimsiu.

Atsisveikindamas Trockis įteikė „žvejui" kelis pjastrus, turkiškus pinigus, kad nusipirktų geresnę meškerę, nes su tokia „seru lazu" tikrai nieko nesužvejosi.

Taip baigėsi intervju su Trockiu.

Baisios sušpausto oro bombos

Vienas švedų laikraštis gavęs žinių iš Vašingtono, kad Amerikos Jungtinių Valstybių senato militarinėje komisijoje gen. Arnoldas padaręs pranešimą apie naują sensacingą karinį išradimą Vokietijoje. Amerikos Jungtinių Valstybių štabas turįs žinių, kad Vokietijoje esančios išrastos visai naujo tipo labai stipraus veikimo suspausto oro bombos, kurių sprogimo jėga esanti nepaprastai didelė. Savo sprogimo jėga tokia viena bomba galinti sugriauti stipriausius mūrus ketvirtadalio kilometro nuotolyje.

Jokių smulkmenų apie tų naujojo tipo bombų konstrukciją kol kas Amerikos Jungtinėse Valstybėse neturima. Žinoma tik tiek, kad tos bombos buvusios išbandytos Barcelonos uosto kvartalo bombardavimui.

Sūriausias vanduo Mirusiųjų jūroje

Jūrų vandens sūrumas procentais atrodo šitaip:

Atlanto vandenynas — 5,5%; Raudonoji jūra — 3,98%; Viduržemio jūra — 3,6%; Andrijos jūra — 4,06%; Baltijos jūra — 2,08%; Juodoji jūra — 1,75%.

Tačiau sūriausias vanduo yra Negyvoje jūroje: joje yra 25% įvairių druskų.

Madų karalienės paminklas

Amerikos siuvėjos sumanė pastatyti vienoje New Yorko madų karalienės peminklą Užsakė jį pagarsėjusiam skulptoriui. Kad statula būtų ypatingai graži, skulptorius atskiras jos dalis kūrė pagal septynių gražiausių filmų artisčių modelius. Tą statulą New Yorko siuvėjos kiekvieną sezoną aprengs vis naujausios mados drabužiais.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas Liudvikas Cicėnas. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius Vincas Budrevičius